

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 39 och 46 § i lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i lagen om studiestöd när det gäller bestämmelserna om finansieringen av studiestödet. De förfaranden genom vilka ersättning betalas till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för förmåner som betalas med stöd av lagen om

studiestöd skall förenklas. Avsikten är dessutom att skapa klarhet i de bestämmelser som gäller beviljande av befrielse från återbetalning av studielån som betalats av statens medel på grundval av borgensansvar.

Lagen avses träda i kraft den 1 maj 2007.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Beviljande av betalningsbefrielse

Bestämmelser om beviljande av befrielse från betalning av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt räntorna på fordran finns i 39 § i lagen om studiestöd (65/1994). I paragrafens 1 mom. föreskrivs om beviljande av betalningsbefrielse om låntagaren har avlidit, i 2 mom. om beviljande av betalningsbefrielse om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller om han har varit arbetsoförmögen en längre tid och i 3 mom. om beviljande av partiell betalningsbefrielse om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av särskilda skäl.

Enligt 39 § 1 mom. i lagen om studiestöd kan Folkpensionsanstalten bevilja befrielse från betalning av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt räntorna på fordran, om låntagaren har avlidit. Betalningsbefrielse har alltid beviljats om låntagaren har avlidit. Förfarandet var detsamma redan innan den nuvarande lagen om studiestöd trädde i kraft och när den nuvarande lagen stiftades var avsikten inte att ändra bestämmelsens innehåll. Uttrycket *kan bevilja* har i vissa fall skapat ovisshet om på vilka villkor betalningsbefrielse beviljas. Av denna anledning föreslås att bestämmelsen

preciseras så att det entydigt framgår att betalningsbefrielse alltid beviljas om låntagaren har avlidit. Motsvarande bestämmelse finns t.ex. i Sveriges lagstiftning.

Enligt bestämmelsen om partiell betalningsbefrielse i 3 mom. kan Folkpensionsanstalten av särskilda skäl bevilja partiell betalningsbefrielse om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av långvarig arbetslöshet, sjukdom eller annat motsvarande skäl så att återkrav av hela lånet kan anses vara oskäligt. Bestämmelsens ordalydelse föreslås bli preciserad så att uttrycket av särskilda skäl stryks, likaså den finska ordalydelsen om att de skäl som nämns i paragrafen är exempel. Samma sak uttrycks genom att det i samband med annat skäl inte längre nämns att annat skäl skall motsvara arbetslöshet eller sjukdom.

I lagen om studiestöd finns ingen bestämmelse som gör det möjligt att frångå återkrav av en borgensfordran om fordran är liten. Vid utmätning räknas indrivningen av en fordran ha slutförts om kapitalbeloppet av fordran understiger 10 euro. I praktiken är det inte möjligt att slutföra indrivningen av fordran i ett sådant fall. Det finns också situationer då det skulle vara motiverat att frångå indrivning av en fordran, även om kapitalbeloppet av fordran överskrider 10 euro. När det t.ex. gäller personer bosatta utomlands är det inte alltid ändamålsenligt att fortsätta indrivningen, eftersom kostnaderna för indrivningen

blir högre än normalt.

I 27 § 2 mom. i lagen om studiestöd föreskrivs om återkrav av en förmån enligt lagen om studiestöd som har betalats till ett för stort belopp. Bestämmelsen i fråga ändrades genom lagen 352/2004 så att återkravet kan frångås, om det belopp som betalats utan grund är litet, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäligen kostnader att fortsätta återkrävandet. En motsvarande bestämmelse finns också i alla andra förmånslagar som Folkpensionsanstalten verkställer.

Det är motiverat att förenhetliga bestämmelserna om återkrav av de olika fordringar som anges i lagen om studiestöd så att likadana bestämmelser tillämpas vid indrivning i fråga om alla de fordringar som Folkpensionsanstalten driver in. Det föreslås att i 39 § i lagen om studiestöd tas in ett nytt 4 mom. som skall gälla frångående av återkrav av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt räntorna på fordran, om det belopp som återkrävs är litet, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäligen kostnader att fortsätta återkrävandet. Detta leder till att sådana fordringar som ändå aldrig skulle kunna indrivnas försvinner ur fordringsbeståndet i ett något tidigare skede.

1.2. Finansiering

I lagens 46 §, som gäller finansiering av studiestödförmånerna, föreskrivs om förfarandet genom vilket det penningbelopp som är avsett för betalning av studiestöd och borgensansvar överförs från staten till Folkpensionsanstalten och hur Folkpensionsanstalten meddelar staten om betalda stöd och återkrävda förmåner och borgensansvar. Folkpensionsanstalten redovisar inte de förmåner

som återkrävts med stöd av lagen om studiestöd till staten, utan beloppet av dem beaktas i den begäran om finansiering som lämnas till staten. De belopp som har återkrävts på grundval av borgensansvar redovisas däremot månatligen till staten. Det föreslås att förfarandet förenhetligas så att man i finansieringsbegäran beaktar också beloppet av de återkrävda borgensfordringarna och räntorna på dem, vilka bokförs som intäkter för staten. Det är ändamålsenligt att förfarandet revideras och förenklas i samband med att Folkpensionsanstaltens datasystem för borgensansvarsärenden förnyas. Avsikten är att det nya datasystemet skall införas i början av maj 2007.

2. Propositionens verkningar

2.1. Organisatoriska verkningar

Åtgärderna för att förenhetliga bestämmelserna om finansieringen av studiestödförmånerna minskar det administrativa arbetet vid undervisningsministeriet och Folkpensionsanstalten.

2.2. Ekonomiska verkningar

De betalningsbefrielser som avses i 39 § i lagen om studiestöd antecknas i statsbudgeten under moment 29.70.52 Statsgaranti och räntestöd för studielån. De föreslagna ändringarna antas inte påverka anslagsbehovet.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har utarbetats vid undervisningsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2007.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 39 och 46 § i lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 39 § och 46 § 3 och 4 mom.
som följer:

39 §

Beviljande av betalningsbefrielse

Befrielse beviljas från betalning av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt av räntorna på fordran, om låntagaren har avlidit.

Befrielse från betalning kan också beviljas, om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller har varit arbetsoförmögen sammanlagt minst fem år, och återkrav med hänsyn till låntagarens ekonomiska omständigheter och andra förhållanden kan anses vara oskäligt.

Partiell betalningsbefrielse kan beviljas, om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av långvarig arbetslöshet, sjukdom eller annat skäl så att återkrav av hela lånet kan anses vara oskäligt.

Återkrav av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt av räntorna på fordran kan frångås helt, om det belopp som återkrävs är litet, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäliga kostnader att fortsätta återkrävandet.

46 §

Finansiering

I samband med den uppskattning som skall sändas under den månad som följer efter betalningsmånaden för studiestödet skall Folkpensionsanstalten meddela staten det sammanlagda beloppet av stöd som har betalats föregående månad samt beloppet av de förmåner som föregående månad återkrävts med stöd av 27 och 28 §. Folkpensionsanstalten skall dessutom meddela staten beloppet av borgensfordringar som återkrävts med stöd av 38 § specificerade enligt det år då fordringarna har uppstått samt beloppet av de uppburna räntorna på borgensfordringarna. Från det sammanlagda beloppet av de studiestöd som betalats och de studielån som betalats till bankerna på grundval av borgensansvar under kalendermånaden dras av summan av förskotten på studiestödet och de återkrävda förmånerna samt de återkrävda borgensfordringarna och räntorna på dem för samma månad. Den på så sätt erhållna skillnaden beaktas vid fastställandet av förskottet för den månad som följer efter den då uppskattningen sändes.

Folkpensionsanstalten skall månatligen

meddela staten beloppet av de betalningsbefrielser som har beviljats med stöd av 39 § specificerade enligt det år då fordringarna har uppstått.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2007.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 19 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 39 och 46 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 39 § och 46 § 3 och 4 mom.
som följer:

Gällande lydelse

39 §

Beviljande av betalningsbefrielse

Folkpensionsanstalten kan bevilja befrielse från betalning av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt räntorna på fordran, om låntagaren har avlidit.

Befrielse från betalning kan också beviljas om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller om han har varit arbetsoförmögen sammanlagt minst fem år, och återkrav med hänsyn till hans ekonomiska omständigheter och andra förhållanden kan anses vara oskäligt.

Av särskilda skäl kan partiell betalningsbefrielse beviljas om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av långvarig arbetslöshet, sjukdom eller annat motsvarande skäl så att återkrav av hela lånet kan anses vara oskäligt.

Föreslagen lydelse

39 §

Beviljande av betalningsbefrielse

Befrielse *beviljas från betalning* av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt av räntorna på fordran, om låntagaren har avlidit.

Befrielse från betalning kan också beviljas, om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller har varit arbetsoförmögen sammanlagt minst fem år, och återkrav med hänsyn till låntagarens ekonomiska omständigheter och andra förhållanden kan anses vara oskäligt.

Partiell betalningsbefrielse kan beviljas, om låntagarens ekonomiska förhållanden har försvagats av långvarig arbetslöshet, sjukdom eller annat skäl så att återkrav av hela lånet kan anses vara oskäligt.

Återkrav av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt av räntorna på fordran kan frångås helt, om det belopp som återkrävs är litet, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäliga kostnader att fortsätta återkrävandet.

46 §

Finansiering

I samband med den uppskattning som skall sändas under den månad som följer efter betalningsmånaden för studiestödet skall folkpensionsanstalten meddela staten det sammanlagda beloppet av stöd som har betalats föregående månad samt beloppet av de förmåner som föregående månad återkrävts med stöd av 27 och 28 §§. Skillnaden mellan det totala beloppet av de studiestöd som betalats under kalendermånaden samt förskotten och de återkrävda förmånerna för samma månad beaktas vid fastställandet av förskottet för den *andra* månad som följer efter betalningsmånaden.

Folkpensionsanstalten skall månatligen till staten redovisa amorteringarna på de borgensansvarsfordringar som den under den föregående månaden har indrivit med stöd av 38 § samt dröjsmålsräntorna enligt 40 § specificerade enligt det år då fordringarna har uppstått. Folkpensionsanstalten skall halvårsvis meddela beloppet av de betalningsbefrielser som har beviljats enligt 39 § specificerade på samma sätt.

46 §

Finansiering

I samband med den uppskattning som skall sändas under den månad som följer efter betalningsmånaden för studiestödet skall Folkpensionsanstalten meddela staten det sammanlagda beloppet av stöd som har betalats föregående månad samt beloppet av de förmåner som föregående månad återkrävts med stöd av 27 och 28 §. *Folkpensionsanstalten skall dessutom meddela staten beloppet av borgensfordringar som återkrävts med stöd av 38 § specificerade enligt det år då fordringarna har uppstått samt beloppet av de uppburna räntorna på borgensfordringarna. Från det sammanlagda beloppet av de studiestöd som betalats och de studielån som betalats till bankerna på grundval av borgensansvar under kalendermånaden dras av summan av förskotten på studiestödet och de återkrävda förmånerna samt de återkrävda borgensfordringarna och räntorna på dem för samma månad. Den på så sätt erhållna skillnaden beaktas vid fastställandet av förskottet för den månad som följer efter den då uppskattningen sändes.*

Folkpensionsanstalten skall månatligen meddela staten beloppet av de betalningsbefrielser som har beviljats med stöd av 39 § specificerade enligt det år då fordringarna har uppstått.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 maj 2007.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
—————